

DYSLEXIEBELEID VOOR LEERLINGEN

Uitgangspunten en doel

Op de Vrijeschool gaan we ervan uit dat onderwijs meer is dan alleen leren. Iedereen heeft van zichzelf vele talenten en we willen graag dat je deze kunt ontdekken en ontwikkelen. Wanneer je dyslexie hebt, gaat het leren soms lastiger of kost meer tijd. Het kennen van je sterke kanten en die inzetten tijdens het schoolwerk is belangrijk om te laten zien wat je in huis hebt. Ons doel is dat jij met jouw talenten de opleiding kunt volgen waar je op basis van je aanleg toe in staat bent. Daarnaast willen we graag dat je leert omgaan met je dyslexie en dat je kunt inzetten wat nodig is om je lees- en schrijfvaardigheid te vergroten, eventueel met hulpmiddelen.

Dit document beschrijft in het kort wat je van de Vrijeschool kunt verwachten als je dyslexie hebt en wat we van jou verwachten. Het is gebaseerd op het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs (K. Henneman, e.a.)

Wat is dyslexie?

Er bestaan verschillende omschrijvingen van dyslexie die erop neerkomen dat er een hardnekkig lees- en/of spellingsprobleem is. Dit blijft bestaan ondanks extra hulp. Het koppelen van klanken aan tekens in een tekst kost vaak veel energie waardoor het lastig is de rode draad van het verhaal vast te houden. Je kunt ook last hebben van je dyslexie bij rekenen, bijvoorbeeld bij het leren van tafels en het lezen van redactiesommen. Het probleem is lang niet altijd het lezen of schrijven zelf maar vooral het gebrek aan zelfvertrouwen dat kan ontstaan. Je bent niet dom of lui maar je hersenen werken anders in het overdragen van informatie.

Dyslexieverklaring

Alle leerlingen die in het bezit zijn van een officiële dyslexieverklaring hebben op school recht op verschillende (extra) faciliteiten, bijvoorbeeld extra tijd bij toetsen. In deze verklaring staat waarom de diagnose dyslexie is gesteld en waar je tegenaan loopt in het onderwijs. Er worden ook adviezen gegeven zodat je het onderwijs beter kunt volgen. De Vrije School Den Haag heeft vele adviezen overgenomen uit de dyslexieverklaringen op basis van wat haalbaar is.

Wat doet de school?

De Vrije School Den Haag heeft een coördinator dyslexie, Hendrien Broens. De coördinator is het aanspreekpunt vooral voor leerlingen maar ook voor ouders en docenten. Ze kan je adviezen geven over je rechten en plichten en geeft voorlichting over hulpmiddelen die je kunt gebruiken. In de 7^e klassen worden er bijeenkomsten georganiseerd waarin de extra faciliteiten worden besproken die de school kan bieden (zie kopje faciliteiten). Daarnaast wordt besproken wat wij als school van jou verwachten. Ook kun je aangeven wat voor jou goed werkt en welke wensen je hebt. Na de eerste bijeenkomst wordt een (groene) dyslexiekaart verstrekt, waarop staat welke rechten voor jou gelden. Alle docenten weten

welke leerling een dyslexieverklaring heeft, maar alleen op de dyslexiekaart kunnen rechten staan die speciaal voor jou gelden. Niet iedere leerling heeft hetzelfde nodig bij ieder vak. Daarom is het belangrijk dat je deze kaart altijd bij je hebt en kunt laten zien bij toetsen. Ook schrijf je een D bovenaan je toets wanneer je dyslexie hebt.

Naast de informatie op de dyslexiekaart is de communicatie met jouw docenten belangrijk. Als je ergens tegenaan loopt, probeer je dit zelf met je mentor te bespreken of direct met de vakdocent.

Ook is een gesprek mogelijk met de coördinator dyslexie om dingen waar je tegenaan loopt of problemen te bespreken. In de 7e klas wordt er ook een training "leren leren met dyslexie" aangeboden. Hulp aan dyslectische leerlingen vindt zoveel mogelijk plaats tijdens de lessen, maar dit kan niet altijd. Dan accepteer je hulp buiten de lestijden.

De remedial teacher kan een kortdurende training of begeleiding bieden of advies geven over hulp buiten school. Dit gebeurt in overleg met docenten en het team passend onderwijs. De begeleiding op school heeft als doel dat je zo snel mogelijk zelfstandig verder kunt.

De Vrijeschool heeft ook een coördinator voor het voorleesprogramma Text Aid. Via de dyslexiecoördinator kun je een licentie aanvragen en een training volgen om hiermee te kunnen werken. Je kunt op woensdagen altijd onder begeleiding oefenen in de mediatheek.

Jaarlijks wordt er door de coördinator dyslexie een avond georganiseerd voor ouders van leerlingen met dyslexie waarin het beleid van de school aan bod komt, er wordt informatie gegeven o.a. over het voorleesprogramma en vragen kunnen worden gesteld en tips uitgewisseld.

Wat doe je zelf; rechten en plichten

Leerlingen met een dyslexieverklaring krijgen een dyslexiepas. De dyslexiepas brengt voor de leerlingen de volgende plichten met zich mee:

- je draagt verantwoordelijkheid voor de pas en bewaart deze goed;
- jouw pas moet je altijd kunnen tonen aan de docent;
- jouw pas ligt bij SO's en toetsen zichtbaar op tafel, je zet een D bovenaan de toets;
- je hebt een actieve rol in het aangeven van je moeilijkheden vanwege jouw dyslexie, dit geef je aan bij je mentor, docent of dyslexiecoach en je zoekt ook zelf naar oplossingen;
- je houdt je huiswerk bij, je zet je in - ook al moet je vaak harder werken dan andere leerlingen;
- je accepteert aangeboden hulp, ook al is dit buiten de lestijden;
- wanneer je misbruikt maakt van faciliteiten kunnen deze worden ingetrokken;
- als je in de klas met een computer werkt, neem je een eigen laptop mee.

Faciliteiten voor alle leerlingen met dyslexie

Er worden faciliteiten verleend op basis van de voorgestelde adviezen uit jouw persoonlijke dyslexieverklaring. Per leerling wordt gekeken wat mogelijk én haalbaar is. De faciliteiten worden vastgelegd op de dyslexiekaart die je altijd bij je hebt.

Alle leerlingen met dyslexie hebben recht op:

lezen en schrijven/spellen

- maximaal 20% extra tijd bij toetsen, binnen het lesuur of een vergelijkbare aanpassing in het te behalen puntentotaal;
- aangepaste beoordeling voor spelling.
Bij de zaakvakken geldt: wat niet getoetst wordt, wordt ook niet beoordeeld dus spelfouten tellen niet mee.

De afspraken over de beoordeling van spelling bij de talen zijn binnen de talensecties gemaakt. Dit komt erop neer dat fonetische spelling goed wordt gerekend tenzij een woord door verkeerde spelling een andere betekenis krijgt of onbegrijpelijk wordt. Tijdens examens is de beoordeling gelijk aan andere leerlingen.

Andere mogelijke faciliteiten zijn:

- het thuis uitwerken van periodestof op de computer en de geprinte tekst in je schrift plakken;
- gebruik van digitale hulpmiddelen in de klas zoals het voorleesprogramma Text Aid, (andere) voorleessoftware en laptops (toets afhankelijk);
- gebruik van een computer bij verslagen en uitwerkingen van periodestof;
- kopieën van dictaten/periodestof;
- mondeling herkansen van een toets (alleen in de 7^e en 8^e klassen en indien organisatorisch mogelijk);
- proefwerken in groot lettertype, met uitvergroete bronnen (Arial 12 is het standaard lettertype voor het examen, andere vergrotingen zijn niet nodig bij het gebruik van Arial 12.);
- thuis-gebruik van apps bij het lezen van (literatuur)boeken /gebruik van ‘gesproken’ boeken.

Deze bovenstaande faciliteiten kun je gebruiken **in overleg met je klassen- en/of vakleerkrachten.**

Digitaal materiaal

Ter ondersteuning van de dyslectische leerlingen op school heeft De Vrije School Den Haag gekozen voor het voorleesprogramma Text Aid. Hiermee kan de school schoolboeken digitaal aanbieden. Een op Text Aid lijkend voorleesprogramma kan ook bij examens gebruikt worden. Als je met dit programma een examen wilt doen, ben je verplicht een korte training te volgen in onze mediatheek. In overeenstemming met het wettelijk examenbesluit, dien je minstens een half jaar ervaring te hebben met het TextAid programma voordat je bij examens mag werken met een voorleesprogramma.

Leerlingen die veel moeite hebben met het lezen van (jeugd)literatuur adviseert de school *voorgelezen* boeken (bij voorkeur in combinatie met fysieke boeken). Deze kunnen veelal kosteloos gebruikt worden, onder andere via de openbare bibliotheek.

Verplichte talen en keuzemogelijkheden

Vrijstelling voor Nederlands of Engels is niet mogelijk, dit zijn verplichte eindexamenvakken. Het minimale niveau dat je moet behalen is vastgelegd in de kerndoelen. Voor onderdelen van de kerndoelen die in de onderbouw worden afgesloten kan in uitzonderlijke gevallen ontheffing worden verleend.

In de eerste twee leerjaren van het vmbo is Frans óf Duits verplicht. In de eerste drie leerjaren van het havo en vwo zijn Frans én Duits verplicht. In de jaren daarna is er geen vrijstelling mogelijk, omdat er een keuze is tussen de verschillende profielen. Bij alle profielen, behalve het C&M-profiel op de havo en het vwo, kun je de tweede vreemde taal laten vallen. Er wordt op school rekening gehouden met de doorstroommogelijkheden als je naar een ander niveau overstappen wilt na je examen.

Officiële regelingen m.b.t. het school- en centraal eindexamen

De exameneisen zijn voor alle leerlingen hetzelfde. Dit geldt ook voor de correctievoorschriften voor spelling. Wanneer je een dyslexieverklaring hebt, mag je gebruik maken van een computer met spellingcontrole. Gezien deze unieke aard van het centraal

examen, worden aanpassingen jaarlijks door het College voor Toetsen en Examens (CvTE) uitgewerkt in de **Handreiking Passend Examineren (Examenblad.nl)**.

Leerlingen met een erkende dyslexieverklaring hebben bij het centraal examen recht op een standaard **tijdverlenging van 30 minuten**. Ook op het schoolexamen hebben leerlingen recht op meer leestijd. Hier geldt een maximale **verlenging van 20%**, de tijdverlenging is dus in verhouding met de tijdsduur van de toets.

Als je gebruik wilt maken van een laptop om te schrijven of een voorleesprogramma tijdens examens, moet je **vóór 1 oktober** van je examenjaar een verzoek indienen bij de examensecretaris. Dus geef het tijdig aan en zorg dat je hiermee geoefend hebt. De beoordeling en toekenning van je verzoek is aan de examensecretaris en het dyslexieteam. Belangrijk is dat naast extra leestijd alle andere aanpassingen alleen zijn toegestaan als dit vermeld is in jouw dyslexieverklaring.

Tot slot

Positieve verwachtingen over het schoolwerk en een actieve houding zijn voor iedere (dyslectische) leerling belangrijk. Van jouzelf verwachten we voldoende inzet, ook bij moeilijke vakken, en het accepteren van geboden hulp. Een goede motivatie, doorzettingsvermogen en ondersteuning vanuit de thuissituatie spelen een belangrijke rol in het schoolsucces.

Den Haag, sep 2026-hbn